

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Czesłochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięczna 4 mk. 50 fen. kwartalna 14 mk. 50 fen. za odnośnika do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 10 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz petirowy jednozłotowy na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 95 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji CZESTOCHOWA, ulica Panny Maryi Nr. 38. — Telefon Nr. 50.

Niebywałe walki nad Isonzo.

Największy

Komunikat austriacki.

WIEDEN. (B. W. T.) Urządwo donoszą 30 sierpnia:

Wschodni plac boju.

Wejska marsz. Mackensena, walczące około Focsan, zdobyły szturmem wieś Mändela i odrzuciła nieprzyjaciela poprzez wzgórze na północ od tej miejscowości. Zdobył wynosi ponad 100 jeńców, 3 działa i 50 karabinów maszynowych.

W dolinach Putny i Busity na froncie arc. Józefa oddziały rumuńskie nawiązały bezskuteczny kontakt z naszymi wojskami. Na południe od Oena austro-węgierskie i niemieckie wojska wydarły nieprzyjacielowi wzgórze. Przeprowadzono 600 jeńców. Kontratak odparto.

Na froncie ks. Leopolda bawarskiego nie było nic ważnego.

Włoski teren walki.

Zapasy 11-ej bitwy nad Isonzo wzrosły wczoraj do szczególnie wielkiej siły. Właściwie atak włoski nie była jeszcze silniejsza, aniżeli w dniach poprzednich. Niezaprzeczony sukces pozostał po stronie naszego oręża.

Na płaskowyżynie Bainsizza i Du cha Świętego otwarli włosie niebywałe rozrzućny ogień baterji wszystkich kalibrów. Siła ataku nieprzyjacielskiego była wielka, zwłaszcza w okolicy Kal i jeziora Podie. W trwających godzinny całe ciężkich walkach wojska nasze zyskały przewagę nad

masami przeciwnika, wzmocnionymi nieustannie przez nowe posiłki. Późno w nocy odparto ostatni szturm włoski.

Nadzwyczaj gwałtowna walka rozgorzała znów u posiadanie Monte San Gabrielle, o którą od kilku dni już bój się toczy. W szturmie wieczornym udało się grupie wojsk włoskich wtargnąć na północnym stoku do naszych stanowisk. Oddziały jednak 20 pułku piechoty (Nowy Sącz) i innych w kontratakach stamtąd włosch wyrzuciły i stary uzupełnie. W rękę naszym został i oficer sztabowy włoski i 200 szeregowców. Atak kawalerji, podjęty około północy na północ od Gabrielle został ogniem naszym zniweczony.

Potężna włoska fala atakująca ustilowała utworzyła sobie drogę na wschód od Gorycji i na północ od doliny Wippach. Po sześciogodzinnym przygotowaniu artyleryjskim ruszyła piechota nieprzyjacielska do szturm na nasze linje. Na omentarzu goryckim i około Graniga został nieprzyjaciel zmuszony do cofnięcia się dzięki znakomitemu działaniu naszych baterji, które wogóle mają największą zasługę w sukcesach dnia wczorajszego.

Natomiast około San Marco zdolano odrzucić nieprzyjaciela dopiero po zażartych walkach na bagnety, przy czem odznaczyli się wypróbowani wojownicy północno-czeskiego 2 bataljonu.

Zastępca szefa sztabu generalnego

Aresztowanie admirała Werderewskiego.

STOKHOLM, 30 | 8. Wielką sensacją wywołało w Petersburgu aresztowanie admirała Werderewskiego, komendanta floty bałtyckiej.

Propozycje pokojowe socjalistów angielskich.

LUGANO 30 | 8. „Daily Chronicle“ donosi, że na dzisiejszej konferencji socjalistów przedstawione będą socjalistom włoskim, francuskim i rosyjskim propozycje pokojowe socjalistów angielskich.

Przyjdą czy nie przyjdą?

ZURICH 30 | 8. Pisma amerykańskie donoszą, że wbrew ostatnim zapowiedziom prezydent ministrów w Tokio oświadczył, że wiadomości o wyjeździe japończyków do Europy nie sprawdzają się.

Straty kanadyjczyków.

AMSTERDAM, 30 | 8. Według doniesień z Lontynu, straty kanadyjskich wynoszą na podstawie szacunków od początku wojny do końca lipca r. b. 101.948 żołnierzy i 4.544 oficerów, z których przeszło 25 000 padło lub też umarło wskutek ran.

Norwegja zgadza się na zakaz wywozu do Niemiec.

BAZYLEJA, 30 | 8. Jak donosi „Matin“, Norwegja akceptowała warunki amerykańskie i zgodziła się na zakaz wywozu do Niemiec.

Wilson odpowie osobno.

ZURICH, 30 | 8. W rzymskich kołach dyplomatycznych zapewnijają, że Wilson odpowie na notę Ojca św. osobno. I on będzie żądał ujawnienia przez państwa centralne swych warunków pokojowych.

Odpowiedź koalicji.

BERNO, 30 | 8. Dotychczas wśród państw koalicyjnych nie powzięto żadnej decyzji co do tego, czy ma nastąpić odpowiedź wspólna, czy też każdego państwa z osobna. Odpowiedź będzie utrzymana w tonie grzecznym, jednak zasadniczo będzie odmowną i pokrótce uzasadni niemożliwość przyjęcia propozycji papieskich.

Korespondent dodaje, że jako punkt zasadniczy koalicja postawi żądanie ogłoszenia przez państwa centralne swych warunków pokojowych.

Kozacy uchwalili następującą rezolucję.

STOKHOLM, 30 | 8.

1) Trzymanie armji zdala od polityki i formalny zakaz zebrań i mityngów w armji.

2) Zniesienie wszelkich komisji i rad pułkowych.

3) Rewizja deklaracji praw żołnierza.

4) Obstrzeżenie i wzmocnienie dyscypliny wojskowej przy pomocy najsurowszych środków i zastosowanie tych środków w kraju.

5) Przywrócenie prawa przełożonych do egzekucji.
Odczytanie tej rezolucji spotkało się przez prawicę okrzykami „bravo“ i oklaskami, lewica zaś protestowała i gwizdała.

WOJNA.

Postępy francuscy sprawują skutki ofensywy.

GENEWA, 30 | 8. Jak donosi „Petit Journal“ 12 senatorów i 18 deputowanych na żądanie rządu udali się na front, aby sprawdzić wyniki ofensywy dni ostatnich i obserwowano sukcesy francuzów.

25 miliardów na wojnę w r. 1918.

GENEWA, 30 | 8. „Journals des Debats“ donosi, że ministerjum finansów przyjęło budżet Francji na rok 1918, który przewiduje więcej niż 25 miliardów franków na dalsze prowadzenie wojny i 12 milj. na doprowadzenie gospodarstwa wojennego do stanu pokojowego.

Komunikaty amerykańskie.

GENEWA, 30 | 8. „Matin“ donosi z New-Yorku, że amerykańskie ministerjum wojny wydaje już urzędowe komunikaty wojenne o codziennych walkach wojsk amerykańskich na froncie we Francji.

W Finlandji popłynie krew...

STOKHOLM, 30 | 8. Doniesienia z Finlandji mówią, iż rząd rosyjski przedsięwzięcie najenergiczniejsze środki, celem zwalczania ruchu opozycyjnego

przeciwko aresztowaniu członków fińskijskiego rządu tymczasowego. Głównodowodzący flotą bałtycką przybył do Helsingforsu, gdzie odbył tajną naradę z wyższymi oficerami.

Aktywiści pchają kraj do ruiny.

LUGANO, 30 | 8. Z Moskwy donoszą, że b. minister Ceretelli na wiecu zwalczał aktywistów, którzy pchają kraj do ruiny.

O uwolnienie aresztowanych przywódców.

STOKHOLM, 30 | 8. Na olbrzymim wiecu bolszewików w Petersburgu, domagano się wczoraj natychmiastowego uwolnienia aresztowanych przywódców politycznych.

Straszny wybuch w Petersburgu.

PARYZ, 30 | 8. Donoszą z Petersburga: Wskutek wybuchu, który miał miejsce w fabryce szrapneli, wybuchł pożar, którego pastwą stały się 4 fabryki i 15 domów mieszkalnych.

Walki pod Monastyrzem.

LUGANO 30 | 8. W Lacanowa dobiła do brzegu szalupa z 260 uciekinierami z Castollario, która jest bombardowana przez turków. Na północ od Monastyrza trwa nadzwyczaj silna działalność ogniowa.

Chwila bieżąca.

— „Manchester Guardian” pisze: Rząd belgijski ma wkrótce ogłosić wykaz strat, poniesionych przez Belgię w ciągu wojny. Rząd belgijski oblicza te straty na 3 do 4 miliardów franków.

— Z Madrytu donoszą: W stanie zdrowia króla Alfonsa nastąpiło znaczne pogorszenie. Król musi się poddać ponownej operacji w kolanie.

— „Temps” występuje gwałtownie przeciwko delegatom rosyjskiej Rady robotniczo żołnierskiej. Goldenbergowi i Rozanowowi, bawiącym obecnie w Paryżu.

— W Anglii w sferach robotniczych toczy się obecnie ożywiona agitacja za i przeciw wysłaniu delegatów do Stokholmu.

— Na Kaukazie wybuchły poważne zamieszki natury anarchistycznej. Rozboje, gwałty i zbrodnie są na porządku dziennym.

— Leader socjalistów rosyjskich, Plechanow, depeszywał do socjalistów francuskich, błagając ich o niedopuszczenie do konferencji w Stokholmie.

— Za zgodą gabinetu petersburskiego wojska japońskie zluzują garnizony rosyjskie w Syberji, aby w ten sposób znaczące wojska rosyjskie mogły być użyte w strefie armji.

— Na zasadzie informacji z „Jass Matin” opisuje niesłychaną odwagę kobiecych batalionów ochotniczych, walczących w odcinku Focani.

— Bandyci splądrowali muzeum historyczne b. w. ks. Michała Mikołajewicza. Zrabowali oni różne przedmioty sztuki wartości 5 milionów rubli.

— Wysekie koła dyplomatyczne watykańskie spodziewają się, że połączenie ogólne będzie na jesieni dojrzałe do rokowań pokojowych.

— „Russkaja Wola” dowiada się że źródła miarodajnego, że do Finlandji wysłano dalsze oddziały kawalerji rosyjskiej z samochodami opancerzonymi.

— Kornilow postanowił powołać do armji wszystkich członków ukraińskiej rady robotników i żołnierzy.

— Partja robotnicza angielska zabiega obecnie o wprowadzenie oficjalnie na konferencję w Stokholmie przedstawicieli kolonii.

— „Morning Post” donosi z Nowego Jorku, że Wilson zostanie wezwany, ażeby przed daniem odpowiedzi na notę papieską, zasięgnął opinji kongresu.

Jesienna sesja parlamentu austriackiego rozpocznie się prawdopodobnie dopiero z końcem września.

Na porządku dziennym obrad będzie obok załatwienia budżetu także przedłożenie o podatku od zysków wojennych.

Sprawa rewizji konstytucji będzie znowu aktualna. Rząd zamierza w sprawie tej stać na stanowisku dotychczasowym, odrzucając wszelkie żądania, niezgodne z racją stanu państwa. Stronnictwa będą musiały zgodzić się na zasadę autonomji narodów w granicach krajów koronnych.

Co słychać nowego?

Pisemka ulotne.

„Lokal Anzeiger” pisze: W czasach ostatnich znowu rozpowszechniane są w Niemczech pisma ulotne, nawołujące do powszechnego strajku demonstracyjnego.

Charakterystyczne jest dla tego

Teatr PARYSKI

Tylko 3 gościnne występy — Warszawskiego Teatru Polskiego ze znakomitą artystyką

Marja Przybyłko-Potocka

W piątek d. 31-og Sierpnia r. b.
„Zabusia”
 Komedia w 3 aktach Gabrieli Zapolskiej.
 W sobotę d. 1-ego Września r. b.
„Miłostka”
 Sztuka w 3 aktach A. Schnitzlera.

W niedzielę d. 2 Września r. b.
ostatni pożegnalny występ
„Szczęśliwe Frania”
 Komedia w 3 aktach W. Praniańskiego.
„Kolacyjka”
 Komedia w 1 akcie A. Schnitzlera.

Ceny miejsc od 1 do 7 mk. — Początek punktualnie o godzinie 8 minut 30.
 Bilety wcześniej nabywać można w cukierni W-go Jackowskiego.

świstka, że jest on wydany i wydrukowany nie w Niemczech ale w Zurichu; jest to znowu oczywisty dowód, że zagrancica, naturalnie zagrancica nieprzyjacielska macza swoją rękę we wszystkich tych sprawach, które mają nam przyczynić kłopotów w naszym życiu wewnętrznopaństwowym. Wobec tego nie będzie to wcale zawiłe, jeżeli rozpowszechnianie tego rodzaju pisemek ulotnych nazwiemy okazywaniem pomocy koalicji.

Flandczycy o nocie Ojca świętego.

Rada flamandzka wyraziła swe zadowolenie z powodu pojawienia się noty pokojowej Ojca św. Jednocześnie wyraziła rada flamandzcyków ubolewanie, że Ojciec św. od dwóch lat niema żadnego kontaktu z narodem flamandzkim. Rada jest przekonana, że do osiągnięcia niezależności ludu belgijskiego, o którym Ojciec św. w nocie swej wspomina, rząd w Havre za mało jest samodzielny, do akcji tej się nie nadaje i wogóle nie ma do tego żadnej skłonności. Rząd ten związał się z mocarstwami zachodu różnymi kontraktami tak, że nie posiada ani cienia samodzielności, i sprzeciwił się wszelkimi środkami samodzielności narodu flamandzkiego. Tylko samodzielna Flandja obok samodzielnej Walonji może zagwarantować trwałą pokój.

Największa katastrofa po potopie.

Dawny prezes ministrów włoskich Giolitti, w jednym z ustępów swej mowy powiedział: „Waga nieszczęść, które wywołała obecna wojna, została dokładnie zaznaczona przez premiera angielskiego, który określił ją jako największą katastrofę po potopie. Jest to więc zrozumiałe, że narody zabiegają o wytworzenie takiego stanu rzeczy, po którym nowa wojna byłaby niemożliwa.

Znaczny krok naprzód zostanie uczyniony, jeżeli jako podstawa zostanie uznana zasada narodowości, oraz jeżeli ustalone zostanie prawo, aby wszystkie narodowości miały możliwość wybrać sobie formę rządów, oraz jeżeli będzie można ustalić instytucje polityczne o tyle ważne, że wylącznie wola narodów będzie ustalała linję zachowania się rządu.

Stosunki gospodarcze w nowej Polacji z Rosją.

Według „Gazety Polskiej” na posiedzeniu rosyjskiego rządu tymczasowego omawiano projekt ministra spraw zagranicznych Tereszczewki, co do konieczności opracowania planu stosunków ekonomicznych między Rosją i przyszłą Polską. Uchwalono opracowanie tej kwestji polecić radzie ekonomicznej przy rządzie tymczasowym.

Jak walozą włoski

Żołnierz włoski wiozł ma zalecanę, by stak prowadził błyskawicznie,

niejako w charakterze nawałnicy. Odwaga i gwałtowność ma być również najlepszą obroną dla atakującego.

Właściwą bronią ataku dla żołnierza włoskiego jest bagniet, który Barsini nazywa tradycyjną bronią włoską.

Akcja piechoty włoskiej znajduje wybitną pomoc w działalności artylerji włoskiej, której siłę oceniają sprawozdawcy przeszło na tysiąc baterji. Znajdują się tu również działa angielskie i działa forteczne francuskie.

Nie ulega wątpliwości, że jedyną bitwą nad Isonzo należy, w obecnej wojnie, do największych operacji i zarazem do najkrwawszych.

KRONIKA.

Ks. biskup Bandurski w Królestwie.

Ks. biskup dr. Bandurski wyjechał do Królestwa Polskiego, gdzie zabawi kilka dni.

Z żałobnej karty.

W dniu 29 b. m. o godz. 8 i pół rano licznie zebrani znajomi, koledzy i przyjaciele odprowadzili na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki przedwześnie zmarłego Jana Gruszki, który uzcziwością swą i nieposzlakowanym charakterem zaskarbił sobie sympatię ogólną. Kulodzy i przyjaciele wykonali na chórze cały szereg pieśni religijnych. „Łaski o Boże” Stradelli odegrał na surzypoach prof. Szczepański. „Wy oście w izach” (duet) odśpiewali pp. Koszewski, Błasiukiewicz, na organach grał p. Andrzej Łuciuł, poczem odezwali się dźwięki marsza żałobnego Chopina i trumnę poniesiono do mogiły, na której złożono liczne wieńce z napisami. Smutnemu obrzędowi towarzyszyło szczere współczucie dla zmarłego i jego rodziny.

Marszałek Niemojowski wraca.

W najbliższych dniach spodziewany jest powrót marszałka Niemojowskiego do Warszawy.

O powrót hr. Ronikiera.

Wydział Wykonawczy Centrum Narodowego wezwał hr. Ronikiera, który bawi w Berlinie, do powrotu.

Pułkownik Herzbruch.

Według informacji „D. Warsz. Ztg” pułkownik Herzbruch otrzymał komendę brygady i ustępuje z kierownictwa Urzędu Polskiej Siły Zbrojnej (Polnische Wehrmacht).
Przed otwarciem Sądu Okręgowego.

Prezes królewsko polskiego Sądu Okręgowego w Częstochowie prosi nas o podanie do publicznej wiadomości, że z powodu otwarcia tegoż Sądu odbędzie się w sobotę, dnia 1 września, o godz. 10 rano uroczyste nabożeństwo w Bazylice Jasnogórskiej, na które uprzejmie zaprasza wszystkich, kto odczuwa doniosłość

powołania do życia całości kształtu Sądownictwa polskiego, jako pierwszego organu państwowości polskiej.

Ja się dowiadujemy, wbrew zapowiedziom p. B. Płodowski pozostaje na stanowisku sędziego pokoju, a stanowisko sędziego Sądu Okręgowego obejmuje p. Wacław Miszewski z Warszawy.

Na internowanych legionistów.

W dniu wczorajszym administracja naszego „Gońca” wypłaciła na ręce p. Anny Stętkiewiczowej mk. 490, złożone jako ofiary na rzecz internowanych legionistów w Szczepornie. **Posady dla pracowników kolejowych.**

Dowiadujemy się, że w biurze dyrekcji Policji, ul. Panny Marji nr. 47, przyjmowane są zapisy tych z pośród byłych pracowników kolejowych, którzy chcą pracować na kolejach miejscowych.

Zgłoszenia przyjmowane są tylko do 4 września włącznie.

W sprawie białego pieczywa.

Na jednym z najbliższych posiedzeń Rady miejskiej, wniesioną będzie interpelacja przez grono radnych, w kwestii udostępnienia ludności Częstochowy korzystania z białego pieczywa.

Spekulacja ziemiakami.

Żaden bodaj artykuł nie jest tak oprowadzany przez spekulacje, jak ziemiaki, ten najważniejszy, a często jedyny środek odżywiania szerokich mas ludności Częstochowy.

Świadczy o tem ciągłe wahanie cen, powodowane przez spekulantów, broniących się wszelkimi sposobami od niżki.

Jeszcze w sprawie kuchni ziemiańskiej.

Wszelkie zapytania w sprawie otwarcia kuchni ziemiańskiej skierowane do nas, muszą pozostać bez odpowiedzi, gdyż żadnych informacji dotyczących kuchni nie mamy.

W swoim czasie podaliśmy do wiadomości tylko uchwałę właścicieli większej własności, do dziś dnia jednakże nie słyszeliśmy aby uchwała otwarcia kuchni dla inteligencji miała przyjąć formy konkretne.

Losy II-iej klasy loterii R.G.O.

Rada Op. m. Częstochowy podaje do wiadomości, że losy II klasy Loterii klasycznej nadeszły i są do wymiany w biurze Rady Op. m. Częst. (ul. Staszica 3) codziennie od g. 10 rano do 12 w poł.

Z przedstawienia amator-skiego.

Onegdaj w teatrze Paryskim grono amatorów odegrało pod reżyserją p. Stokowskiego 4 aktową farsę „Podróż pana Perichona”.

Sztuka—jedna z tych, których autora nie podaje się na afiszu, zwykła farsa francuska starego typu, gdyż w nowych podobne wypadki jak upadek p. Perichona wraz z koniem z Montblanc, ujmowane są w katastrofy automobilowe lub aeroplanowe.

Z pośród wykonawców wyróżnili się p. Niemiec w roli głównego bohatera i p. A. Helma, który drugorzędną rolę putkownika grał pełną temperamentu i świetną charakterystycją wysunął na pierwszy plan.

Na wymienienie zasługują też pp. Mokrauer i H. Kon w roli współwiodników o rękę panny Perichon, w wykonaniu p. Mokrauer, która wraz z p. Lipską, dała bardzo wdzięczną sylwetkę.

Podzatem wszyscy amatorzy, aż do ogonka przy kasie kolejowej sprawiali się bardzo dobrze.

Dzisiejszy występ Przybyłko-Potockiej.

Dziś w piątek rozpoczyna gościnne występy Teatr Polski z Warszawy z udziałem znakomitej artystki Marji Przybyłko Potockiej.

Repertuar składa się z wybitnych utworów dramatycznych znakomych autorów współczesnych, a mianowicie:

Dziś w piątek 31 bm. „Zabusia”—komedia w 3 aktach G. Zapolskiej, jutro w sobotę 1 września „Miłostki”—sztuka w 3 aktach A. Schmitzlera i w niedzielę 2 września „Szczęście Franca”—komedia w 3-ach aktach Włod. Perzyńskiego.

Zarówno świetnie dobrany repertuar jak i znakomity zespół wśród którego znajdują się tej miary artyści co: Seweryna Broniszówna, Janina Ordeżanka, Teodozja Bohdańska, Marjan Bogustawski, Br. Oranowski, St. Janowski i Karol Benda, niewątpliwie zapełni salę teatru „Paryskiego” po brzegi.

Prosimy jesteśmy o zaznaczenie, iż początek przedstawień punktualnie o godz. 8 i pół wiecz.

Bielizna papierowa.

Kołnierzyki papierowe są w Europie znane dość dawno. Bielizny papierowej w handlu jeszcze nie było, ale podczas wojny wymyślono taki sposób preparacji papieru, że nadaje się na bieliznę. Nie jest to jednak żadną zdobyczą techniki wojennej. Piechota japońska zdawna nosi bieliznę papierową. Papier ten jest koloru złotawego i tak mocny, że można w nim robić dziurki i przyszywać guziki porcelanowe. Po skrajaniu pojedyncze części skleja się ze sobą albo zszywa na maszynie. Bielizna papierowa odznacza się nadzwyczajną lekkością i taniością.

Surogaty tytoniowe.

Sprzedaz ziół tytoniowych została już wyraźnie i oficjalnie dozwolona w okupacji austriackiej.

Surogatami tymi są: listki róży, rumianek, koniczyna, jałowiec i t. p. W myśl rozporządzenia ministerjum finansów, surogaty tytoniowe, o ile nie zawierają substancji szkodliwych dla zdrowia, mogą być dopuszczone do sprzedaży w sklepach.

Nowe obuwie.

Jedną z fabryk niemieckich zajęła się wyrobem obuwia z drzewa, słomy i papieru, przeznaczonego dla wieśniaków, robotników i żołnierzy. Nowy rodzaj obuwia jest podobno tak trwały, jak obuwie skórzane. Najpierw sporządza się buciki z podeszwą zewnętrzzną z drzewa, wyłożone wewnątrz papierem, który chroni od zimna i wilgoci. Inne części bucika składają się z tkaniny papierowej. U bucików zapinanych na sprzączkę rzemienie są również wykonane z masy papierowej. Do chodzenia po domu wyrabiać się będzie lepsze pantofle z tym samych materiałów.

Nie dotykać!

W sklepach warszawskich ze względu na higieniczne umieszczono na artykułach spożywczych napisy: Nie dotykać!

Sądźmy, że i u nas wartoby zastosować ten zwyczaj, a szczególnie należałoby strzec owoce przed dotykaniem przez kupujących, którzy próbują w ten sposób dojrzałości owoców i szerzą zarazki różnych chorób.

Za listy nie przez pocztę.

Rozporządzeniem gubernatora województwa w Częstochowie bracia Salomon i Natan Potokowie z Małobądza skazani zostali na grzywnę po 2000 marek każdy, ponieważ zgor-

Podziękowanie

Wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie jedynego syna naszego

ś. + p.

Stanisława Maruski

składają serdeczne

„Bóg zapłać”
Rodzice i siostry.

nizowali pocztę prywatną i ekspedjowali listy z Będzina do Dąbrowy oraz z powrotem, posługując się po stańcem.

Chód i charakter.

Z dawna już próbowano oceniać właściwości charakteru ludzkiego z ukształtowania czaszki, formy ręki lub z pisma, w ostatnich jednak czasach poczyniono obszernie próby w kierunku rozpoznawania usposobienia i wybitniejszych cech charakteru z chodu pojedynczych osób.

Ostatni numer „Aftonblad” zamieszcza wynik odnośnych prób, poczynionych przez pewnego lekarza:

„Chód stanowczy i pewny jest oznaką energii i żywotnego temperamentu. Silne wspieranie się przy chodzie na piętach znamienuje ciękawość i ostrożność, natomiast pięty zwrócone do środka oznaczają przeważnie ludzi skłonnych do wydawania kategoriycznych opinii i rychłych wyroków.

Skąpiec: robi małe, krótkie nerwowe kroki, często przystaje; chód powolny, bez względu na to, czy kroki są wielkie lub drobne, zdradza w danym osobniku usposobienie łagodne, równowagę duchową i skłonność do optymizmu.

Człowiek dumny, przeświadczony o swojej godności lub wielkości, idzie krokiem stanowczym, ściśle wymierzonym, starając się stopy i kolana utrzymać sztywno.

Człowiek mściwy, starający się ukryć to pod maską przyjaźni lub dobroduszości, posuwa się po cichu, ustępując nawet pozornie z drogi, natomiast chód niepewny, chwiejny o ile naturalnie jest następstwem choroby — jest oznaką ludzi chwiejnych, posiadających niezdeterminowany charakter.

Wreszcie samolubi, przywiązujący wagę tylko do korzyści materialnych, stawiają stopy twardo, kroczą ciężko i wolno zgnijając zawsze lekko nogi w kolanach.

Obserwacjom tym, kto chce nieświeżych wierz.

Zbliża i zdaleka.

„Quo vadis” po hebrajsku.

Hebrajskie tłumaczenie powieści Stenkiewicza „Quo vadis?” ukazało się w Krakowie. Tłumaczenia dokonał uczony młody żyd, Jakób Avigdor. **Towarzystwo wodne.**

W Kutnie — pod przewodnictwem naczelnika powiatu, w Henningsa — zorganizowało się „Towarzystwo Wodne” w celu odwodnienia niziny Bzury od Łęczycy do Soboty.

Originalny ślub.

W Zbrachlinie w Nieszawskim, odbył się ślub 83 letniego starca, obywatela m. Nieszawy, Sznajdra z 19 letnią panną.

Przed kilku miesiącami pan „młody” pochował drugą żonę.

Organizacja — to nasza siła!

Z ostatniej chwili.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. Urzędowo donoszą dnia **30 sierpnia.**

Zachodni plac boju.

Front nast. tronu ks. Ruprechta Bawarskiego.

Działalność bojowa we Flandrii ograniczyła się i wczoraj na silny ogień w niektórych odcinkach na północny wschód i zachód od Ypern. Wczesnym rankiem atakowali Angliki na północny wschód od Wiette, atak ich rozbił się z wielkimi stratami w ogniu i walce zbliża.

Front wojsk niemieckiego następcy tronu.

Przy Chemin des Dames rozbiło się kilka po gwałtownym ogniu wyprzedających ataków wywiadowczych Francuzów na północny wschód od Cerny. Pod Verdunem przybrała walka artylerji znowu większą siłę, oprócz walk wywiadowców nie było żadnej działalności piechoty.

Front gen. marsz. polnego księcia Albrechta Wirtemberskiego.

Francuski ogień na Thiaucourt odpowiadano ponownie silnym ostrzeżeniem Noviant aux Pres.

Front wschodni:

Front wojsk gener. feldmarszałka ks. Leopolda Bawarskiego.

Pod Dźwińskiem i Smorgoniami ożywiła się działalność ognia bardzo, na południe zachód od Łucka, pod Tarnopolem i nad Zbruczem była artylerja rosyjska ruchliwszą niż zwykle.

Front wojsk gener. pułkownika Arcyksięcia Józefa.

Na południe od Turgul—Okna odparto rumuńskie ataki na naszą linię.

Grupa wojsk generała-feldmarszałka Mackensena

Sukces bojowy z 28 sierpnia w górach na północny wschód od Focsani wczoraj rozszerzono. Gwałtowne natarcia wypróbowanych wojsk atakujących wyrzuciło gwałtownie się broniącego nieprzyjaciela z Iresty i wyparło go za wzgórze na północ od wsi za dolinę Susity. Pułk składający się z Ślązaków i Sasów odznaczył się szczególnie.

Około 300 jeńców i liczne karabiny maszynowe i wozy przyprowadzono.

Gwałtowne ataki przeciwników bez względu na straty w ludziach na zdobyte przez nas na północny wschód i północ od Muncenul linje pozostały bezskuteczne i bez wpływu na ataki na zachód od Lusty. Nad Seretem i nad dolnym Dunajem wzmożła się działalność bojowa.

Front macedoński.

Zwiększona działalność bojowa trwa, szczególnie na południe zachód jeziora Doiran. Pod Ilumaj i Alak Mah przedsięwzięli Bułgarzy skuteczne wyprawy, w których kilka francuskich posterunków zniszczono i jeńców odprawiono. Kilka atakujących nieprzyjacielskich kampanji wypędzono ogniem.

Pierwszy general-kwatermistrz Ludendorff.

Umeblowany pokój, stonczny (front na wschód lub południe) na trwałe wydzierżawienie poszukiwany. Wiad. w Gońcu.

Do wynajęcia pokój z elektrycznością, może być z utrzymaniem. ul. Teatralna Nr. 1 m. 2 od 12-ej do 3 ej. 752-

W czwartek dn. 30-VIII między ul. Piękną a ul. P. Marji zgubiono plan pod nazwą „Stanisław” należący do sukcesorów s. p. Stetkiewicza Uprasa się o zwrocie za wynagrodzeniem Teatralna Nr. 9 Stetkiewicz 757-

Teatr „ODEON” ul. P. Marji 27.

Program od środy 29 Sierpnia do niedzieli 2 Września 1917 roku.

Dzisiaj jeden z najwybitniejszych obrazów szwedzkich!

TERJE VIGEN

Wzruszający dramat w 5-ciu aktach, według poematu HENRYKA IBSENA. W roli tytułowej słynny artysta szwedzki **Wiktor Sjöström.**

Nad program: **Dentysta mimo woli** Wyborna komedia duńska

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. **Alotzego Salzberga.**

Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

Lekarz Dentysta

Stefan Barylski

ul. Panny Marji Nr. 49

przyjmuje od 10—12 i 3—6

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie ul. Panny Marji № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej. przyjmuje oddzielnie od 8—1 i od 3—7 wieczorem. Ceny bardzo przystępne.

Kartofle.

Z dniem 1. Września rozpoczyna się sprzedaż kartofli na kartki A—B serji XVII-ej w ilości 6 funtów na osobę za 60 fenigów (cena zniżona)

W sobotę dnia 1. Września r. b. winni się zgłosić po zakup kwitów na kartofle do swoich biur okręgowych, mieszkańcy:

II. okręgu.

kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 4 ul. Nadrzeczna 78.

III. okręgu

kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 18 ul. Warszawska 45.

IV. okręgu

kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 16 ul. I. Aleja 9.

V. okręgu.

kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 20 ul. Krakowska 85

VI. okręgu.

kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 26 ul. II. Aleja 39.

VII. okręgu.

kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 29 ul. III Aleja 60

Kartofle wydawane będą, jak dotąd w magazynach przy fabryce Pelcerów od 9-ej rano do 4-ej po południu na mocy wykupionych kwitów (kartki A—B należy oddawać w okręgu) Dalsza sprzedaż będzie ogłoszona, w miarę nadejścia kartofli.

Miejska

DEPUTACJA ZYWNOŚCIOWA w Częstochowie.

Poszukuję mało używanej maszyny do pisania systemu „Underwood” lub „Remington” Oferty do Adm. „Gońca” dla D. B. 738-

Trzeba jest lokal na muzeum krajoznawcze. Wiad. E. Sojecki Teatralna 23 m. 8 741

Ofiary:

Na internowanych legionistów Cygański mk. 20 kwit 296.

Zebrałe 450 marek przez młodzież w Słupce na kwiecie jednodniowej i złożone na ręce p. M. Skabowskiego, (do Adm. „Gońca” wpłacone przez p. Gmachowskiego) dla internowanych legionistów w Szczepiornie kwit 297.

Kursy dla Ochotników oraz ZAKŁAD FKOEBŁOWSKI Stanisławy Ligęzówny

w Częstochowie, ul. Teatralna 9. dom dr. Pisarzewskiej.

Zapisy pań i dzieci codziennie prócz świąt. Kancelarja otwarta od 11—1 w południe od 4—7 popołudniu.

Rozpoczęcie zajęć 1 Września

DOKTOR MEDYCYNY Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne i dróg moczowych.

Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p. Panie od 12—1 po południu.

STANISŁAW RUMSZEWICZ

adwokat przysięgły

w Częstochowie ul. Piękna № 7. parter front (obok sądu pokoju I-go okręgu).

Przyjmuje od 9-ej do 9 i pół rano i od 2-ej do 5-ej po południu.

Nowo utworzony chrześcijański skład. kupuje i sprzedaje po cenach umiarkowanych różnego rodzaju używane meble; pianina, maszyny do szycia i t. p. ul. Panny Marji Nr. 73 obok parku przyjmuję w komis. —

Do wynajęcia pokój umeblowany, frontowy z osobnym wejściem, elektrycznym oświetleniem Teatralna Nr. 13 m. 8 743-

Poszukuje się garnitur mebli miękkich, oraz ławeczki lekkie do sali bilardowej. Wiad. w składnie mebli ul. P. Marji Nr. 73 744-

Owoce do sprzedania na piady po cenie niskich Szkoła 15 Barylski. 729-

Maturzystka, z wieloletnią praktyką naukową, poszukuje lekcji. Wiad. w „Gońcu” sub „Maturzystka”. 754-

Znalezione portmonetkę z pieniędzmi odebrać można w Adm. Gońca za zwrotem kosztów ogłoszenia

Poszukuje się Francuzki z ukończeniem 6-7 klas. w Królestwie Polskiem do dwójga dzieł na wieś. Oferty w Gońcu do „dwójga dzieł”. 749-

Meble meblonowe do sprzedania. Dojazd Nr. 19 m. 14 753-

Redaktor i wydawca F. D. Wilkoszewski

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”